

Tudi lupine in vse kar ostane od siroviga povžitiga ali kuhaniga sadja, verzite zraven v sodce; na spomlad pa, ali pa še poprej, naj se iz vsiga jesih takóle naredí:

Iz sodca naj se vsuje vse nabrano sadje, jabelka in hruške vse skupej v prešo — ali pa kar je še bolje — v korito, kakoršno imajo v nekterih hišah, de za živino pičo stolčejo in zmečkajo. V tem koritu naj se sadje z betam dobro stolče in potem v prešo dene. *) Čist sok teče s preše, ki je sladák in zares boljši, kakor bi kdo verjel; enmalo sicer po gnjilim diši, de bi marsikdo mislil, de bo jesihu ta duh ostal. Pa ni res; — kader se kisati začne, mu kisanje popolnoma vès duh vzame.

Čeravno je môst lepo čist, naj vunder 2 ali 3 dni stojí v sodcu (pri kterim se je eno dno vùn vzelo) ali v kadi, čebru ali škafu, de vse kar se je utegnulo gnjiliga v môst vriniti, na verh stopi. To kar tukaj na verh stopi, niso tropine vinskiga vrenja, ampak le ostanjki sadne gnjiline; — vinsko vrenje je že večidel poprej v gnjilih jabelkih in hruškah dokončano bilo.

Po vinskim vrenji pa nastopi po kemijskih postavah kisanje, ktero se v tem môstu zdej še le začne.

Penasti sverš, ki je ložji kakor môst, se začne počasama na verh môsta podajati. Vse te péne posnami preč, in prelij potem môst v jesihov sod, ki v kleti, ali kakí drugi shrambi stojí.

Če si si na tako vižo eno vedro môsta v sodcu napravil, boš imel že v 4 ali 5 tednih dober jesih s pèrst debelo maternico. Še ene tedne po tem pa se ti bo takó močín jesih z nar prijetnišim okusam brez vsiga gnjiléniga duha, in s tako lepo barvo naredil, de ga boš vesel, in ki veliko veliko prekosí tisti jesih, ki si ga z veliko več pripravami in z veliko večim trudam iz siroviga, negnjiliga sadja napravil. Povèrh tega ti da gnjilo sadje napol več jesiha kakor negnjilo.

Vémo sicer, de se gnjilo sadje veliko bolj skupej poleže, ko ga na kúp deneš, in de jih gré gnjilih jabelk ali hrušk veliko več v eno kad, kakor negnjilih — de tedaj zna kdo réči: „gnjilo sadje lahko več jesiha da, kér ga gré veliko več v eno kad.“ — To je res — ali pri vsim tem da gnjilo sadje vselej več jesiha zató, kér gnjilo sadje da vès svoj sok iz sébe do zadnje kaplice, — sirovo sadje pa ne.

Kako lahko si tedaj zamore vsak kmet za svojo potrebo dobriga jesiha napraviti — verh tega pa še sadne ostanjke, ki po preši ostanejo, prešicem s poparjeno pičo zmešati, ki jo radi jedó in jim dobro tekne! Tako piše skušeni kmetovavec Strüf.

Pri ti priliki moramo še nektere besedice pristaviti od veliciga prida in koristnosti jesiha za vsako hišo.

Vsaka hiša bi móгла z dobrim jesiham preskerbljena biti, kér si je tolikrat in v toliko prilikah z njim pomagati v stanu. Polno žlico pridniga jesiha v vodo perliti, da práv zdravo, dobro pijačo, ktera v vročini človeka pokrepčá, žejo ogasi in ohladi. Požirk dobriga jesiha brani človeka silniga mraza. Če se nova rana z jesiham izpira, in v jesih namočene rutice nanjo pokladajo, kervaviti neha, in se dostikrat kmalo brez otékljine, brez gnojenja zacéli. Če se v omedlévci jesih pod nós derží, in se z njim po sencih dergne, človeka spet k zavédi pripravi. Lepó dišéce vode, ki jih nektere ženske seboj nosijo in rabijo, več skazé, kot koristijo, in v omedlévco še pripomorejo. V nalezljivih in kužnih boleznih, če se kozé, griža ali pa kolera i. t. d. lotujejo, če je hud neprijetin duh v hiši, ali pri bolniku, kako kapljo dobriga jesiha na razbeljeno

železo ali pa na razbeljeni kamen kani, in tla nekoliko z njim pokrôpi. Jesihov hlap da zdrav, prijetin duh. Posebno zdej o koleri naj se tesne kočé, v kterih veliko ljudí prebiva, vsaki dan z jesiham pokadé. — Napeti kravi, ki se je preveč sirove detelje ali kaj družiga napuhljiviga nažerla, vlij po maseljcu jesiha v gobec, enkrat ali dvakrat — in pomagaj ji boš!

Stan poljskih pridelkov létašnjiga léta.

Po celim avstrijskim cesarstvu in večidel po Nemškim kakor tudi po družih vunanjih deželah je létašnjiga létina dobra. Slabeji se je obnésla v severnim Nemškim, kér so žita menj pridelali in kjer je gnjilina veliko krompirja pokončala. Na Ogerskim in še clo na Erdeljskim ni poljé ravno takó silno terpelo, kakor se je v časopisih bralo, — in kér je tam, kjer so polje obdelali, pridelk létas práv bogat, se ni pomanjkanja batí. —

(Oec. N.)

Pogovori v gostivnici.

(Kerčmar sedí s svojim stricam Martinam in mīnarjem Jakam za mizo).

Martin. Sosedá! ali že vésta, de tudi pri nas na Krajskim pobérajó za invalidnico, de tisti naših vojakov, ki so v vojski invalidi postali, in niso za nobeno rabo več, bojo enmalo boljši preskerbljeni za svoje žive dni.

Jaka. Sevé de vémo. Saj smo brali od te bére tudi v Novicah. Pa prava reč se bo nabrala. Taki, kterim bi se sto goldinarjev clo nič ne poznalo, dajajo, de jih ni sram, k večimu po 5 gold. Koliko bo nek iz take beračlje vkup prišlo? Če jih bo 6 tavžent goldinarjev, bo pa že veliko — in koliko pride po tem vsako léto na eniga? Na zadnje bojo vunder le vsi soseskam na glavo prišli.

Martin. Kaj nek kvasiš. Kakor de bi zdej že ne bilo čez 5 tavžent gold. skupej. In koliko jih bo pa še dalo!

Jaka. Koliko nek? Bomo že vidili. In če ravno 6 tavžent goldinarjev skup pride, koliko pa verže to čimža? Koliko bo po tem en invalid dobil? Preveč za umreti, premalo pa za živeti.

Kerčmar. Ali te ni sram, Jaka! de takó blédeš? Zmirej si še ta stari godernjav. In če bi tudi res bilo, kar govoriš, ali ni boljši, de jih saj kakih 10 ali 20 naših fantov, ki so v vojski svoje zdrave ude zgubili, kaj maliga dobé, kakor nič. Morebiti jih češ ti preskerbeti? Pač bi jim tanjka predla, če bi se mógli na te zanašati. Ti bi jih šembrano pital! Ha, ha, ha!

Jaka. Za tega voljo ne smeš koj grob biti, Kerčón! če ni vsak tvojih misel. Jez kratko ne malo na takošne bére nič ne deržim, naj bo za invalide ali pa za papeža, — pa je vùn. Ljudjé dajajo večidel z nejevoljo denar, in tak denar nima teka. Če bi nabranih darov očitno v novíce ne stavili, bi že vidil, koliko bi se ga nabralo. Marsikdo da, zraven pa — kolne.

Kerčmar. Ali ti na bére kaj deržiš, ali ne, je pač vse eno, dokler je še kaj ljudí v deželi, ki drugač mislijo, kakor ti; in tako dolgo tudi tebe ne potrebuje mo. Gerdo pa je, de si tak vohernik. De ti v svojim mlinu mirno sediš, de mirno svoje polje obdeluješ in svoje vole debelo pitaš — komú imaš to zahvaliti? Ljubimu miru! In če bi vojakov ne bilo, ki nas sovražnika varjejo, de ne pride in nam vsiga ne pokončá, kaj pa bi ti počel s svojim mlinam, s svojim poljem, s svojo živino? Se vé de, ako bi ti invalidi tvoj mlin in tvoj grunt imeli, bi zamógli tudi brez rók in nóg živeti; bi bili, namesti k soldatam iti, namestnika si kupili in bi bili domá za pečjó obležali, kakor ti in tvoji pajdaši, ki zdej v béro za invalide še vinarja ne privošijo. Fej te bodi!

*) Kjer preše ni, bi se morebiti znalo stolčeno in zmečkano sadje s teškimi kamni obložiti, kakor kisló zelje v kadi, ki ima sodej luknjo in cev, po kteri môst vùn teče.